

KOMISIJAS LĒMUMS**(2009. gada 3. novembris)****par reģionālā normatīvā dekrēta projektu, ar ko Madeiras autonomo reģionu pasludina par apgabalu, kurā nav ģenētiski modificētu organismu, un ko Portugāles Republika paziņojusi saskaņā ar EK līguma 95. panta 5. punktu***(izziņots ar dokumenta numuru C(2009) 8438)***(Autentisks ir tikai teksts portugāļu valodā)****(Dokuments attiecas uz EEZ)****(2009/828/EK)**

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

tais pasākums, kuru Portugāle ir paredzējusi pieņemt. Komentārus iesniedza Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Latvija, Malta un Rumānija.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 95. panta 6. punktu,

KOPIENAS TIESĪBU AKTI

tā kā:

(4) Līguma 95. panta 5. un 6. punktā paredzēts:

PROCEDŪRA

- (1) Portugāles Pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Savienībā ar 2009. gada 5. maija vēstuli, ievērojot EK līguma 95. panta 5. punktu, paziņoja Komisijai par reģionāla normatīvā dekrēta projektu (turpmāk "dekrēta projekts"), ar ko Madeiras autonomo reģionu pasludina par apgabalu, kurā nav ģenētiski modificētu organismu (ĢMO). Dekrēta projektam bija pievienots paskaidrojuma raksts un dokuments, kurā argumentēti pamatota Madeiras autonomā reģiona pasludināšana par apgabalu, kurā nav ĢMO.
- (2) Komisija ar 2009. gada 26. jūnija vēstuli informēja Portugāles iestādes, ka tā ir saņēmusi paziņojumu saskaņā ar EK līguma 95. panta 5. punktu un ka paziņojuma izskatīšanai paredzētais sešu mēnešu laika posms atbilstoši 95. panta 6. punkta noteikumiem ir sācies pēc minētā paziņojuma. Portugāles paziņojumam nebija pievienota zinātniskā literatūra, pētījumi vai cita veida zinātniskā informācija, kas pamatotu sniegtos argumentus. Tāpēc ar minēto vēstuli Komisija lūdza Portugāli papildināt tās paziņojumu ar konkrētāku informāciju attiecīgas zinātniskās literatūras veidā, kura sniegtu pierādījumus par vides vai darba vides aizsardzības nepieciešamību Madeiras reģionam specifiskas problēmas dēļ. Portugāle 2009. gada 31. jūlijā sniedza papildu informāciju.
- (3) Komisija paziņojumu par pieprasījumu publicēja *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽¹⁾, lai informētu citas ieinteresētās puses, uz kurām attiecas dekrēta projektā paredzē-

"5. (...) ja pēc tam, kad Padome vai Komisija paredzējusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata, ka tai jāievieš savi noteikumi, kas pamatojas uz jauniem zinātnes datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā un ir saistīti ar īpašu problēmu, kas šai dalībvalstij radusies pēc saskaņošanas pasākuma paredzēšanas, tā dara Komisijai zināmus plānotos noteikumus, kā arī pamatojumu to ieviešanai.

6. Komisija sešos mēnešos pēc 4. un 5. punktā minētās paziņošanas apstiprina vai noraida attiecīgos valsts noteikumus, iepriekš pārbaudot, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

Ja šajā laikā Komisija lēmumu nav pieņēmusi, 4. un 5. punktā minētos valsts noteikumus uzskata par apstiprinātiem.

Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minēto laiku var vēl pagarināt līdz sešiem mēnešiem, ja to attaisno jautājuma sarežģītība un cilvēku veselība netiek apdraudēta."

(1) OV C 139, 19.6.2009., 2. lpp.

PAZIŅOTAIS VALSTS TIESĪBU AKTA PROJEKTS

Paziņotā valsts tiesību akta projekta darbības joma

- (5) Saskaņā ar dekrēta projekta 1. pantu Madeiras autonomo reģionu pasludina par apgabalu, kurā neaudzē ģenētiski modificētus organismus (ĢMO). Saskaņā ar 2. pantu aizliegts Madeiras autonomā reģiona teritorijā ievest pavairošanas materiālu – ĢMO saturošus augus vai sēklas – un izmantot to lauksaimniecībā. Dekrēta 3. pantā iepriekšējā panta noteikumu pārkāpumu definē kā administratīvu pārkāpumu, un 4. pants paredz papildu sankcijas. Dekrēta 5. pantā paredzēti noteikumi par administratīvo pārkāpumu izmeklēšanu, apsūdzības izvirzīšanu un attiecīgu lēmumu pieņemšanu, un 6. pants paredz, kā izmantojami no soda naudām gūtie ieņēmumi.

Paziņotā valsts tiesību akta projekta ietekme uz Kopienas tiesību aktiem

- (6) Minētā dekrēta projekta darbības joma kopā ar paskaidrojuma rakstā minēto informāciju nozīmē, ka galvenā ietekme skars:

— saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvas 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu⁽¹⁾ (turpmāk "Direktīva 2001/18/EK") C daļas (12.–24. pants) noteikumiem atļauto ģenētiski modificēto augu sēklu audzēšanu,

— ģenētiski modificēto augu sēklu audzēšanu, kas jau ir apstiprinātas saskaņā ar Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīvu 90/220/EEK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē⁽²⁾ un izziņas kā esošie produkti saskaņā ar 8. un 20. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulā (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību⁽³⁾ (turpmāk "Regula (EK) Nr. 1829/2003"),

— saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 noteikumiem atļauto ģenētiski modificēto augu sēklu audzēšanu.

- (7) Direktīvas 2001/18/EK pamatā ir EK līguma 95. pants. Tās mērķis ir tuvināt dalībvalstu tiesību aktus un procedūras par tādu ĢMO atļaušanu, kas paredzēti apzinātai

izplatīšanai vidē. Saskaņā ar tās 34. pantu dalībvalstīm direktīva bija jātransponē savos tiesību aktos līdz 2002. gada 17. oktobrim.

- (8) Regulas (EK) Nr. 1829/2003 1. pantā noteikts, ka regulas mērķis ir: a) sniegt pamatu, lai varētu nodrošināt cilvēka dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ģenētiski modificētu pārtiku un barību, tajā pašā laikā nodrošinot iekšējā tirgus efektīvu darbību; b) noteikt Kopienas procedūras atļauju izsniegšanai un uzraudzībai attiecībā uz ģenētiski modificētu pārtiku un barību un c) izveidot ģenētiski modificētas pārtikas un dzīvnieku barības marķēšanas noteikumus.

PORTUGĀLES SNIEGTAIS PAMATOJUMS

- (9) Informācija par dekrēta projektu, arī vērtējums par dekrēta ietekmi uz Kopienas tiesību aktiem un par dekrēta saskaņību ar tiem, ir sniegta:

— dokumentā, kas iesniegts reizē ar 2009. gada 5. maija paziņojumu un ko sauc "Madeiras autonomā reģiona izveide par apgabalu, kurā nav ģenētiski modificētu organismu (ĢMO). Argumenti",

— ar papildu informāciju, kura iesniegta 2009. gada 31. jūlijā, un dokumentu sauc "Madeiras autonomā reģiona izveide par apgabalu, kurā nav ģenētiski modificētu organismu (ĢMO). Papildinformācija".

- (10) Portugāle tās rīcību pamato ar lauksaimniecības un dabas īpatnību noteiktiem iemesliem.

- (11) Ar lauksaimniecību saistītie iemesli attiecas uz ĢM kultūru un tradicionālo un/vai bioloģisko kultūru līdzāspastāvēšanas neiespējamību Madeiras autonomajā reģionā. Konkrēti tie skar tādus aspektus kā attālums starp laukiem, lauku robežjoslas, tādu kultūru sēšana, kuru augšanas cikli savstarpēji atšķiras, patvēruma vietas, putekšņu uztvērēju vai barjeru izveide, lai novērstu apputeksnēšanos, augsekas, kultūru audzēšanas cikli, sēklu banku apmēra samazināšana, pareizi sagatavojot augsni, lauka dabīgo populāciju pārvaldība, optimāla sēšanas laika izvēle, sēklu pārvietošana tā, lai novērstu sajaukšanos ar citām sēklām vai to izbiršanu pārvietošanas laikā no lauka, uz lauku vai laukmalē.

⁽¹⁾ OV L 106, 17.4.2001., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 117, 8.5.1990., 15. lpp.

⁽³⁾ OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

- (12) Kā viens no iemesliem, kas saistīti ar dabas īpatnībām, tiek minēts tas, ka ĢMO ieviešana dabīgā vidē (šajā gadījumā, Madeiras dabīgajā mežā) nav pietiekami izpētīta, lai arī ir daudz publikāciju, kurās paustas bažas par potenciālajām sekām, kuras varētu radīt apzināta ĢMO izplatīšana dabā, un par tās izraisīto ietekmi uz vidi. Tomēr iespējams, ka pastāv vēl citi potenciāli riski, kuri šajās zinātniskajās publikācijās nav apskatīti.
- (13) Citi ar dabas īpatnībām saistītie iemesli ir:
- a) līdzšinējie ĢM šķirņu audzēšanas izmēģinājumi;
 - b) ĢM šķirņu invazīvās kapacitātes modelēšanas rezultāti;
 - c) minētā modeļa un ĢMO saturošu augu izmantošanas mijiedarbība;
 - d) transgēno augu spēja piedalīties svešapputē;
 - e) blakusietekme uz citām sugām;
 - f) toksīnu veidošanās;
 - g) mijiedarbība ar blakussugām;
 - h) ar ģenētiskiem pārveidojumiem saistītā ietekme;
 - i) ietekme sliktas lauksaimnieciskās prakses gadījumā;
 - j) gēnu pārnese;
 - k) ietekme uz barības ķēdi.
- (14) Portugāle secina, ka, pamatojoties uz iepriekš minēto, ģenētiski modificēta materiāla ieviešana Madeiras autonomajā reģionā varētu ārkārtīgi kaitēt Madeiras dabai kopumā (kā lauksaimniecības, tā meža teritorijās). Kaut arī nav neapgāžamu teoriju šajā jautājumā, pētnieciskā darba un eksperimentu rezultāti, kā arī teorētiskas paralēles rosina domāt, ka ar apzinātu ĢMO izplatīšanu saistītais dabas apdraudējums ir tik liels un tik bīstams Madeiras vides un ekoloģiskajam veselīgamam, ka nav jēgas riskēt, ieviešot ĢMO lauksaimnieciskajā ražošanā vai pat tikai izmēģinājuma veidā.

JURIDISKAIS NOVĒRTĒJUMS

- (15) EK līguma 95. panta 5. punkts piemērojams jauniem valsts pasākumiem, pamatojoties uz vides vai darba vides aizsardzību un ņemot vērā attiecīgajai dalībvalstij specifisku problēmu, kas radusies pēc saskaņošanas pasākuma pieņemšanas un ir pamatota ar jauniem zinātniskiem pierādījumiem.
- (16) Saskaņā ar EK līguma 95. panta 6. punktu Komisijai ir jāapstiprina vai jānoraida attiecīgo valsts noteikumu projekts, iepriekš pārbaudot, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.
- (17) Tomēr saskaņā ar šo pašu punktu Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minēto laiku var vēl pagarināt uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja to attaisno jautājuma sarežģītība un netiek apdraudēta cilvēka veselība.
- (18) Portugāles iestāžu 2009. gada 5. maijā iesniegtā paziņojuma mērķis ir saņemt apstiprinājumu dekrēta projekta pieņemšanai.
- (19) Portugāle nenorādīja Eiropas Kopienas tiesību aktu, no kura dekrēta projekta dēļ būtu jāatkāpjas. ĢMO audzēšanu lielā mērā reglamentē Direktīva 2001/18/EK un Regula (EK) Nr. 1829/2003.
- (20) Līguma 95. panta 5. punktā noteikts, ka gadījumā, ja dalībvalsts uzskata par nepieciešamu paredzēt valsts noteikumus, kas ir atkāpe no saskaņošanas pasākuma, attiecīgajiem noteikumiem jābūt pamatotiem ar visiem šādiem nosacījumiem ⁽¹⁾:
- jauni zinātniskie pierādījumi,
 - saistība ar vides vai darba vides aizsardzību,
 - attiecīgajai dalībvalstij specifiska problēma,
 - šī problēma radusies pēc saskaņošanas pasākuma pieņemšanas.

⁽¹⁾ EKT, C-439/05 P un C-454/05 P, 56.–58. punkts.

- (21) Portugāles iesniegtajā pamatojumā ir daudzas atsauces uz ĢM kultūru audzēšanas potenciālo ietekmi uz vidi. Paziņojumā ietverta tādu plašu un sarežģītu jautājumu analīze kā līdzšinējie ĢM šķirņu audzēšanas izmēģinājumi, ĢM šķirņu invazīvās kapacitātes modelēšanas rezultāti, minētā modeļa un ĢMO saturošu augu izmantošanas mijiedarbība, transgēno augu spēja piedalīties svešappūtē, blakusietekme uz citām sugām, toksīnu veidošanās, mijiedarbība ar blakussugām, ar ģenētiskiem pārveidojumiem saistītā ietekme, ietekme sliktas lauksaimnieciskās prakses gadījumā, gēnu pārnese un ietekme uz barības ķēdi.
- (22) No šiem pamatojumiem izriet, ka vajadzīgs visaptverošs zinātnisks riska novērtējums, lai varētu noteikt, vai iesniegtie zinātniskie pierādījumi attiecas uz vides vai darba vides aizsardzību, kas vajadzīga, lai risinātu Madeiras autonomajam reģionam specifisku problēmu, kura radusies pēc Direktīvas 2001/18/EK un Regulas (EK) Nr. 1829/2003 vai citu attiecīgo EK noteikumu pieņemšanas. Šis novērtējums būtu jāveic Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (EFSA), kuras uzdevums saskaņā ar 22. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulā (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu⁽¹⁾, ir sniegt zinātniskas konsultācijas un zinātnisku un tehnisku atbalstu attiecībā uz Kopienas tiesību aktiem un politiku visās jomās, kam ir tieša vai netieša ietekme uz pārtikas un barības nekaitīgumu, un sniegt neatkarīgu informāciju par visiem jautājumiem minētajās jomās un paziņot par riskiem. Turklāt saskaņā ar minētās regulas 29. pantu pēc Komisijas pieprasījuma EFSA sniedz zinātnisku atzinumu par jebkuru jautājumu, kas ir tās misijas jomā, un visos gadījumos, kad Kopienas tiesību aktos ir paredzēta šīs iestādes konsultācija.
- (23) Tāpēc Komisija 2009. gada 23. septembrī piešķīra Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (EFSA) mandātu, kurā lūgts, pamatojoties uz Portugāles sniegtajiem jaunajiem pierādījumiem un ievērojot EK līguma 95. panta 5. punkta prasības, novērtēt, vai minētie pierādījumi attiecas uz vides aizsardzību, kura vajadzīga, lai risinātu attiecīgajam apgabalam, proti, Madeiras autonomajam reģionam, specifisku problēmu.
- (24) Šādos apstākļos, pirms pieņemt lēmumu par Portugāles paziņojumu, vajadzīgs EFSA atzinums. Ņemot vērā Portugāles paziņojumā norādītā potenciālā kaitīgā vides ietekmējuma plašo mērogu un ar ĢMO audzēšanu Madeiras autonomajā reģionā saistīto zinātnisko aspektu sarežģītību, EFSA rīcībā jābūt pietiekami ilgam laika posmam, lai sagatavotu tās atzinumu. Tālab Komisija ir lūgusi EFSA sniegt atzinumu līdz 2010. gada 31. janvārim.
- (25) Portugāles sniegtajā pamatojumā nav īpaši pieminēts apdraudējums cilvēka veselībai, ko varētu izraisīt ĢMO audzēšana Madeiras autonomajā reģionā. Lai gan ir konkrēti minēti ar vidi un "ekoloģisko veselīgumu" saistīti riski, nav iesniegti pierādījumi par zināmu vai potenciālu ietekmi uz cilvēka veselību. Visi zinātniskie argumenti attiecas tikai uz lauksaimniecību un Madeiras bioloģiskās daudzveidības aizsardzību.
- (26) Ņemot vērā iepriekš minēto, lēmuma pieņemšana EK līguma 95. panta 6. punkta 1. apakšpunktā paredzētajā sešu mēnešu termiņā, proti, līdz 2009. gada 4. novembrim, nebūtu pietiekami pamatota, bet šādā sarežģītā jautājumā zinātniskais pamatojums ir neaizstājams. Tāpēc, ņemot vērā jautājuma sarežģītību un to, ka nepastāv draudi cilvēka veselībai, Komisijai saskaņā ar EK līguma 95. panta 6. punkta 3. apakšpunktu laika posms, kurā pieņem lēmumu par Portugāles paziņojumu, jāpagarina vēl par sešiem mēnešiem, proti, līdz 2010. gada 4. maijam,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Laika posmu, kurā jāpieņem vai jānoraida reģionālā normatīvā dekrēta projekts, ar ko Madeiras autonomo reģionu pasludina par apgabalu, kurā nav ģenētiski modificētu organismu, un ko Portugāles Republika paziņojusi saskaņā ar EK līguma 95. panta 5. punktu, pagarina līdz 2010. gada 4. maijam.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Portugāles Republikai.

Briselē, 2009. gada 3. novembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Stavros DIMAS

⁽¹⁾ OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.